

Прага, 19 серпня 1919
Praha

Високочованому Стану Томові
Високій Директорії.

Дізнавесь, що Завітра рано вилітає токоць н. Амосинде
до Вас і користуючись, аби коротіюко написати Вам.

Перше. В суботу скінчилися конференції півелів з міністром
Загорд. сирал, що тілялаз у Карлсваді з 5 по 11 серпня.
П. міністер має надіслати до Вас про те звіїї і про-
токолани і резолюціями, але ми ще не вичеговані,
через те і ні пишу.

Чтасяць приймали: н. міністер, іто радник НСХ, поам,
полови місії та іх радники з Будапешту, Відня, Праги,
Берліна, Копенгагена, Свіахтолену, Темсінгсворсу, Тааги
та Лондону, при кінці прийшов н. Васмак; на парадок
був присутній н. бурятинський вкелесім характері.
Звіїї про Карлсваду кондер. давал н. Канейко, що
вкунтр. полоніма не Чхураїні радник зберліну Сігал-Сочакін.
Не має ще проготовів од н. НСХ, що був секретарем,
пишу по млім тамітам і втрафтіам.

1. Поамі одностолото конгоадували, що не можетьо
нілким спосодам орієнтуватися не бачи звачу
«свіітову революцію», на яку революцію орієнтується
большевіки і пацники С.-Д. та С.-Р., то Європа скрієн
сїала на стороу зволюції, на шлях радикалних
соціалних реформ, цілком мирних.

Прага, 1919
Praha

2. Так само скотегаровати, що германськими Європою є Англія та Америка, що комерційна нітка антія, яка німає ба супроти їх інтересів; що в інтересах України
3. ця речовина і німає, не переїмаючи ширку їх політики, що Україна ні за яку ціну не повинна вступити в якісь комбітації та союзи, що направлені проти їх держав.
3. ~~що~~ Крім соціалістичних та радикальних європейських кружків, що змінили споріднені інтереси укр. демократії, Україна мує бути заінтересована європейських та американо-американських капітал, дрогою утворенню повараєть для імпортів та експортів, торгових палаг, банків, тощо, і це сьвідомо мує бути на кооперативні та інші кружки допомогон повелів та місії. Як ви знаєте, це вже робиться.
4. Ада в Європі буде полегшена дипломат. робота, треба, щоб внутрішню політику та Україні велася сконсолідованим фронтом соціалістичних та радикальних груп, щоб вона мала політично ^{напрям} демократичний, парламентарний, щоб Україна зрікаєся усіма претензіями „своєїської“ Влади, одгородивши і з цього боку од Рос. більшовиць, не зрікаючися при тому ні переходу землі до рук селянина, ні можливість удержувати де-яких більших заступів проти сьлово, чи вранце - державною конгресом над тим, на яку сторону сїмачи майже всі держави Заходу.
5. Надміжними сьвідомими політиками мує бути збіреними

311
56 57

Прага, 1919
Praha

з Румунією, аби пролонгувати договір до 1926, а також мир і всеобщий Європу до товарів на амуніції; другим напрямом мислення є стая в Одеса, бо без порту нікого не досягає з Ізоту Європи та з Америки.

6. Україна мусить, як і раніше, самотні на несприятливості, аби стая правним пунктом, суб'єктом права в міжнародних відносинах. Конфедерація, чи федерація, може бути допущена, як елемент дискусії, там, де це потрібно.

7. Потрібно ще дуже праця над фактичним переведенням згоди, може її безплатно союзу між новими республіками, що перебувають на території колишньої Росії до Балтійського моря і Кавказу, аби таким способом вирішити питання про армію в свої руки.

8. Експозитурі мін. закор. справ потрібно дуже багато практичних справ: концентрації інформації, фактичних вказівок, зв'язку між повсякчасним між собою та з міністерствами і з владою. Але все це потрібно, поки нема певного зв'язку з нашою вищою владою, бо не тільки вона може давати нові директиви, ною приспівують в складанні політики, коли ситуація того вимагає.

9. Потрібно самоорганізувати центри для видавництва,

Прага,
Praha

1919

докладових справ і преси на тому самому тити,
що і Вам вислав проект ухв в тірватні. На сеп
ред пропозиція тини адм. міністра.

10. Експортна і центральна по можливості мусить бути
не в Відні, а Відень надає муну мафку Українській
і Крім того те місце переєтаь бути центром.
11. Змінати і настановити новий склад місій та посольств
міністр мусить да ітотом ітототом ти послом, а
аолобу тін а посла з міннає Діредфоріа, мін настановити.

В загальному ^{оно все} рясат, - маю дуже мало часу, через те прошу
вбачити, що пишу так не складно, - м. міністр ставити
Нам те все докладно і в протокол. Не подробити:
скасовано в Відні посольство Затиної України (Галичини).

Друге. Вернувся до Праги М. С. Трушевський. Він ішов
до Парижу і Мюхлена, да ітотом м. міністра, по
настанову, що і ітоту виробив. Вів він політику
цїлком всебіротною, безпартійною, наскрізь демократичною.
Виступав скрі, як приватна особина, як український
грамадський і учений, і праця ітотом мала добрий успіх.
В Парижі він затів ітотом і соціалістичним - парламен-
тарійним, завовав новий орган, „L'Europe Orientale“,
що буде видаватися ^{і під редакцією} континентом всіх нових республік, що
повстан на території Російської Росії; навідав

Прага, 1919
Praha

Знаючи з англійським і американським дотмо-
магам (часини з дав існу мі ствсі прв в ітраті) і
місл дого поїтал до Лозерно. В Лозерні на меру-
народному соціалістичному конгресі М.С. добивал
дого, що конгрес одноголосно визнав незалежну
Україну, - втримав мілко один - рос. с.-д. Сухомлин,
але не поалів голосувати проти; Русанов, що теж
там був, од'їзав, ади не голосував. Цей факт
має надзвичайну вагу, коли зварити, що незалежн
в ділшмовці Евр. деурал соціалісти вїйдуть в кабінет
попул і радикальними елементами. ~~Док~~ Тадал, пр
М.С. і кавалі принесе велику вагу до Укр. державніл справи,
і його, на мот думку, треба піднегти. Ур до внутрішньої
політики, то врозмоват то много він совсім цуро
визнає вїдговар ка підтримку влади Директорії і
за консолідоування націоналїи дронет.

Прето. В Чехар наше попортеит, як іронічне, дадо. Але
Датчанос вомо і поді, коли цуро перерітане
Політика сполучення між Чехією і Україною.
Вільше дого, місл реконструкції кабінету
(замість Крамера на голі стл Пусар, с.-д., а кабінет

Прага, 1919
Praha

64
59 60

Складає з с.-д., націон. соціалістич. та аграріов-соціалістич. мусейонної партії) голова кабінету офіційно сартикул пресі, що Гехи мають привласнити тільки і двома державними-сусідами — з Румунією та Україною і що їм прийде вони мусять і далі плекати. Це має дурне вагше значення, що до точки Бюрократизації.

До всім посланим, не виключаючи ні французького, у мене добрі стосунки, і я приймаю офіційно усе, що всіх свідать, що мучу тут ділом: у тог-американськ., французьк., американськ., англійськ. і французьк. кою посла. Але, мучу виступи, що, хоч вони фактично мені добрі послуж, то має лише місцеве значення, почасти наразі навіть персональне, до центр Антантської ваги не тут, а в Парижі, а там до нашої делегації, на Вам вітано, відношення певне, — привітання, дуже.

Голова надл. диплом. місії у Празі

М. Савітський